

TIBBIY RADIOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INNAVATSION YONDASHISH

Shukurova Sevara Ilhomovna

Buxoro innovatsion ta'lim va tibbiyot universiteti "Klinik va klinik oldi kafedrası " assistenti

shukurovasevara928@gmail.com

ANNOTATSIYA: Ta'limga innovatsion yondoshuv - bu o'quv jarayoni samaradorligini oshirish, uni axborot kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanish darajasiga mos kelishi va ortiqcha ta'lim muhitini yaratishdir. Multimedia tizimi kabi eng yangi o'quv qo'llanmalari o'quv materialini taqdim etish shakllarini diversifikatsiya qilish imkonini beradi. Multimedia taqdimotlari o'qituvchining vaqtini sezilarli darajada tejaydi, ishbilarmonlik muloqoti muhitini yaratadi, fikrlashni faollashtiradi, fanni o'rganishga bo'lgan motivatsiyani va talabalar tomonidan o'quv materialini o'zlashtirish sifatini oshiradi. Kalit so'zlar: innovatsiya, o'qitish usullari, multimedia, 3D rekonstruksiya.

Kalit so'zlar: innovatsiya, o'qitish usullari, multimedia, 3D rekonstruksiya.

Ta'limga innovatsion yondashuv – ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish, uning axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish darajasiga mos kelishi va qulay ta'lim muhitini yaratishdir [1, 8, 12]. Ma'ruza har doim kasbiy o'zini o'zi anglash va kasbiy mahoratni rivojlantirishga, shaxsning deontologik tarbiyasiga, yuqori motivatsiyaga, kasbiy tayyorgarlikka mazmunli munosabatni shakllantirishga qaratilgan hissiy ta'sirning an'anaviy va eng samarali shakli hisoblangan [2]. Ma'ruza o'quv jarayonini tashkil etishning boshqa shakllariga nisbatan quyidagi afzalliklarga ega: ➤ ma'ruzachi va tinglovchilar o'rtasida bevosita ijodiy muloqot; ➤ tinglovchilar bilan birgalikda ijodkorlik: hissiy o'zaro ta'sir; talabalarni yangi fan yutuqlari bilan tanishtirishning iqtisodiy usuli; talabalarni keyingi mustaqil ishlarga rag'batlantirishning samarali usuli.

Biroq, klassik ma'ruza, ya'ni slaydlar yoki boshqa rasmlar bilan birga bo'lmagan o'qituvchining monologi eng kam samarali o'qitish usuli bo'lib,

talabalar taqdim etilgan ma'lumotlarning atigi 5 % o'zlashtirishlarini ta'minlaydi, shuning uchun oliy ta'lim o'qituvchilari o'zlarining bilimlarini va ma'ruza mahoratlarini yaxshilashlari shart [5, 9, 10].

Tibbiyot institutida odam organizmining topografik anatomiyasini o'rganish ko'plab muammolar bilan bog'liq bo'lib, ulardan biri ko'rgazmali qurollar va anatomik modellarning etishmasligidir. Muammo ho'l preparatlarni tayyorlash uchun murda materialining etishmasligi sababli yanada murakkablashadi [5]. Internetda inson anatomiyasini, shu jumladan topografik anatomiyani o'rganishning barcha turdagi innovatsion usullarini tavsiflovchi yuzlab saytlar mavjud. Hozirgi vaqtda inson tanasi tuzilmalarini 3D modellashtirish usuli biz uchun istiqbolli hisoblanadi.

Ushbu usulning ijobiy tomonlari nimalardan iborat? Birinchidan, mamlakatimizdagi barcha tibbiyot oliy o'quv yurtlarida ho'l preparatlar va murda materiallari mavjud emas. Hozirgi to'liq kompyuterlashtirish davrida bu hech qanday qiyinchilik va muammo tug'dirmaydi. Bugungi kunga kelib, har bir o'quv xonasi dasturlar o'rnatilgan shaxsiy kompyuter bilan jihozlangan. O'qituvchi katta monitor yoki televizorga ulangan kompyuterdan foydalanib, talabalardan mavzuni so'raydi yoki ularga mavzuni tushuntiradi. Ikkinchidan, anatomik tuzilmalarning elektron 3D modellaridan foydalanish, o'qituvchiga ho'l preparatlardan foydalanmasdan mavzuni talabalarga tushunarli shaklda yoritib berishga imkon beradi.

Amaldagi qonunchilikka ko'ra yangi murda materialini olish mumkin emas, shu sababli kafedrada hech qanday "birlamchi manba" ya'ni murda materialini yo'q. Talaba yoki o'qituvchi kompyuter sichqonchasini aylantirish orqali, a'zo va to'qimalarni turli burchaklardan ko'rishi mumkin bo'lgan 3D tuzilmalar ancha uzoq vaqt xizmat qilishi mumkin, bu esa o'z navbatida iqtisodiy jihatdan foydali hamdir [6, 7]. Uchinchidan, har bir talaba o'z kompyuteriga turli mavzudagi anatomik tuzilmalarning elektron 3D modellari fayllarini yozib olishi va o'zi uchun qulay bo'lgan vaqtda topografik anatomiyani mustaqil o'rganishi hamda

bilimini oshirishi mumkin. Innovatsion usullarni joriy etishning yana bir ko'rinishi, o'quv jarayonida rentgen anatomiyaning vizual tasvirlarini - inson tanasining turli sohalari topografiyasi bo'yicha inson hayoti davridagi ma'lumotlarni keng qo'llashdir. Shu maqsadda kafedra kompakt-diskdagi KT/MRT tasvirlari arxivini yaratishi kerak [11, 13, 15, 16]. Rentgen anatomiya ma'lumotlaridan anatomik materialga qo'shimcha sifatida foydalanish, a'zo va to'qimalarning fazoviy munosabatlarini idrok etishni osonlashtiradi va an'anaviy usullar bilan o'rganish qiyin bo'lgan hududlarning topografiyasini o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Xulosalar

1. Multimedia tizimi kabi eng yangi o'quv qo'llanmalari o'quv materialini taqdim etish shakllarini turlicha qilish imkonini beradi. 2. Multimedia taqdimotlari o'qituvchining vaqtini sezilarli darajada tejaydi, ishbilarmonlik muhitini yaratadi, fikrlashni kuchaytiradi, fanni o'rganish motivatsiyasini va talabalarining o'quv materialini o'zlashtirish sifatini oshiradi. 3. Operativ jarrohlik va topografik anatomiya fanini o'rganish tibbiyot oliygohlari talabalaridan ko'p miqdorda ko'rgazmali o'quv qurollaridan foydalanishni talab qiladi. 4. O'qitish samaradorligini oshirishga qaratilgan turli xil usullardan foydalanish tajribasi shuni ko'rsatadiki, ularning har biri o'ziga xos didaktik funktsiyani bajaradi va faqat ulardan kompleks foydalanish bizni maqsadga yaqinlashtiradi. Bu o'z navbatida bo'lajak shifokorlarda keng qamrovli fikrlashni shakllantirish va to'g'ri topografik tashxis qo'yishga imkon yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Гибадуллина Ф.Б., Хидиятов И.И. Особенности преподавания на кафедре оперативной хирургии и хирургической анатомии // Международный журнал экспериментального образования. – 2019. – № 4. – с. 212-214.

2. Каган И.И. Современная клиническая анатомия, проблемы ее преподавания и развития в России. Морфология. 2016;149(1):96-99.

3. Колсанов А.В., Иванова В.Д., Гелашвили О.А., Назарян А.К. Интерактивный анатомический стол «Пирогов» в образовательном процессе.

Оперативная хирургия и клиническая анатомия (Пироговский научный журнал). 2019;3(1):39-44.

4. Макаров И.В., Жиров В.В., Колсанов А.В., Галкин Р.А., Сидоров А.Ю., Хохлова Д.О. Использование предоперационного 3d-моделирования в диагностике и хирургическом лечении третичного гиперпаратиреоза. Новости хирургии. 2019;27(3)307-317.